

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13, 89/16 i 5/22) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE 1990

Broj: 03-07-6-342/22
Sarajevo, 29.11.2023. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	5
Predmet pregleda i kontrole	5
Cilj pregleda i kontrole	5
Obim pregleda i kontrole	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1 NALAZI	5
5.2 PREPORUKE	12

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske demokratske zajednice 1990 za 2021. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, utvrđeno je da je Hrvatska demokratska zajednica 1990 prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 5. stav (4), člana 11. stav (1) i člana 12. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu našeg pregleda, odnosno kontrole finansijskog izvještaja, osim gornje napomene, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske demokratske zajednice 1990 za 2021. godinu.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Hrvatska demokratska zajednica 1990 se finansirala iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	2.246,00	0,47
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	250,00	0,05
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	0,00	0,00
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	478.339,78	99,08
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	480.835,78	99,60
II	Ostali prihodi i drugo	1.992,88	0,40
	Izvori finansiranja (I+II)	482.756,66	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, politička stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu 430.848,85 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Hrvatska demokratska zajednica 1990. Skraćeni naziv stranke je HDZ 1990.

Hrvatska demokratska zajednica 1990 je registrovana kod Kantonalnog suda u Mostaru, Rješenjem broj: 007-0-R-06-000031 od 13.04.2006. godine.

Sjedište stranke je u Mostaru, Kneza Branimira 2.

Lice ovlašteno za zastupanje Hrvatske demokratske zajednice 1990 je Ilija Cvitanović, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2021. godinu je Marijana Markotić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, organizacionu strukturu Hrvatske demokratske zajednice 1990 čine:

- Središnji odbor stranke,
- 7 kantonalnih odbora,
- 2 gradska odbora,
- 43 općinska odbora i
- organizacioni dio stranke u Brčko distriktu BiH

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Hrvatske demokratske zajednice 1990 za 2021. godinu.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenog zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Hrvatske demokratske zajednice 1990 obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava. Obim kontrole je djelimično ograničen iz razloga što politička stranka na zahtjev Centralne izborne komisije BiH nije dostavila popisne liste sredstva na blagajni, dokumentaciju koja se odnosi na humanitarne rashode, troškove reprezentacije, troškove ostalog materijala i konfirmacije njenih obaveza prema dobavljačima.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju je izvršila pregled, kontrolu i reviziju finansijskih izvještaja Hrvatske demokratske zajednice 1990 u periodu od 2006. do 2020. godine, nakon kojih su izdati izvještaji o pregledu i reviziji sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama revizije.

Nakon izvršene revizije finansijskog izvještaja Hrvatske demokratske zajednice 1990 za 2020. godinu, izdat je izvještaj o reviziji, sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama stranci: da svake godine donosi program utroška sredstava i da sredstva obezbijeđena za finansiranje stranke koristi isključivo za ostvarivanje njenih ciljeva, da uspostavi i vodi evidencije o priložima bez obzira na koji način ih ostvaruje, da se ne finansira iz zabranjenih izvora, da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi blagovremene, potpune i tačne evidencije o novčanim tokovima, prihodima, rashodima i obavezama, da utvrdi stanje novca na blagajni Središnjeg odbora i svih nižih organizacionih dijelova, te izvrši njihovo usaglašavanje u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem i uspostavi sistem blagajničkog poslovanja, da utvrdi stvarno stanje obaveza i izvrši njihovo usaglašavanje u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem, da poštuje i druge propise, prevashodno porezne i propise o poslovanju gotovim novcem, da na zahtjev Centralne izborne komisije BiH dostavlja i drugu traženu dokumentaciju, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da u finansijskom izvještaju iskaže koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani sa strankom ili su pod njenom kontrolom.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, utvrđeno je da Hrvatska demokratska zajednica 1990 nije ispoštovala date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja utvrđeno je da je Hrvatska demokratska zajednica 1990 prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Politička stranka je troškove, u iznosu od 430.848,85 KM, ostvarila bez donesenog Programa utroška sredstava za 2021. godinu

U skladu sa odredbama iz člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka je obavezna sačiniti program utroška sredstava za svaku kalendarsku godinu, te u skladu sa istim sredstva koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom. Program utroška sredstva politička stranka je obavezna dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

U skladu sa navedenim, od Hrvatske demokratske zajednice 1990 je, obavještenjem broj: 03-07-6-606-1/21 od 15.03.2021. godine za podnošenje godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, zatraženo da dostavi program utroška sredstava za 2021. godinu.

Politička stranka nije postupila po zahtjevu Centralne izborne komisije BiH, odnosno nije dostavila program utroška sredstava.

U toku pregleda i kontrole godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu od Hrvatske demokratske zajednice 1990 je aktom broj: 03-07-6-342-2/22 od 15.08.2022. godine zatraženo da uz ostalu finansijsku dokumentaciju dostavi i Program utroška sredstva za 2021. godinu.

Politička stranka ni nakon drugog zahtjeva, koji joj je upućen od strane Centralne izborne komisije BiH nije dostavila program utroška, što nedvosmisleno potvrđuje činjenicu da je sredstva u iznosu od 430.848,85 KM utrošila bez donesenog programa utroška.

(2) Uvidom u strukturu ostvarenih troškova, utvrđeno je da je politička stranka ostvarila humanitarne rashode u iznosu od 54.442,80 KM, troškove reprezentacije u iznosu od 40.547,62 KM i troškove ostalog materijala u iznosu od 33.545,71 KM. Nekoliko njenih organizacionih dijelova ove troškove je ostvarilo u enormno visokim iznosima, pa se ne može tvrditi da su ti troškovi nastali isključivo za ostvarivanje ciljeva političke stranke.

- Središnji odbor HDZ 1990 ostvario je humanitarne rashode u iznosu od 29.615,00 KM, što čini 17,97 % ukupnih rashoda ovog organizacionog dijela stranke. Humanitarni rashodi kod OO HDZ 1990 Travnik iznose 9.150,00 KM i čine 31,46 % ukupnih rashoda. KO HDZ 1990 SBK ostvario je humanitarne rashode u iznosu od 7.770,00 KM i isti čine 18,65% ukupnih troškova ovog organizacionog dijela političke stranke.

Na zahtjev stranci da dostavi dokumentaciju o odobrenim i isplaćenim humanitarnim rahodima kod Središnjeg odbora HDZ1990, OO HDZ 1990 Travnik i KO HDZ 1990 SBK Travnik, koji su u humanitarne svrhe isplatili sredstva u iznosu od 46.535,00 KM, stranka je za OO HDZ 1990 Travnik dostavila samo dio odluka kojima se odobravaju isplate jednokratnih novčanih pomoći fizičkim licima u iznosu od 2.150,00 KM i isplate nevladinim organizacijama u iznosu od 2.000,00 KM. U odlukama nije navedeno u koju svrhu se pomoć isplaćuje, niti je priložena bilo kakva dokumentacija o potrebama korisnika humanitarne pomoći.

Za ostale organizacione dijelove politička stranka nije dostavila dokumentaciju na osnovu koje su isplaćena sredstva u humanitarne svrhe.

- KO HDZ 1990 HBK Livno ostvario je troškove reprezentacije u iznosu od 20.535,99 KM, što čini 59,17% ukupnih troškova ovog organizacionog dijela stranke. Politička stranka nije na zahtjev Centralne izborne komisije BiH dostavila dokumentaciju na osnovu koje su isplaćeni navedeni troškovi.
- Za troškove koji su u finansijskom izvještaju iskazani kao troškovi ostalog materijala u iznosu od 29.178,00 KM, politička stranka na zahtjev Centralne izborne komisije BiH nije dostavila dokumentaciju, pa za nabavke Središnjeg odbora HDZ 1990, u iznosu od 10.912,66 KM, nabavke OO HDZ 1990 Pelagićevo, u iznosu od 11.820,00 KM i nabavke OO HDZ 1990 Čitluk, u iznosu od 6.445,75 KM, nije utvrđeno koji je materijal nabavljen i u koju svrhu. Troškovi ostalog materijala kod OO HDZ 1990 Pelagićevo čine 98,42 % ukupnih toškova, a kod OO HDZ 1990 Čitluk 60,29 %.

S obzirom je Hrvatska demokratska zajednica 1990 sredstva u iznosu od 430.848,85 KM utrošila bez programa utroška, da za humanitarne rashode, troškove reprezentacije i troškove ostalog

materijala u ukupnom iznosu od 96.248,99 nije utvrđeno da su nastali isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih njenim programom i statutom, politička stranka je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

b) Politička stranka je prekršila odredbe člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Hrvatska demokratska zajednica 1990 nije uspostavila evidenciju u poslovnim knjigama, niti je u finansijskom izvještaju prijavila nenovčane donacije koje je ostvarila korištenjem poslovnih prostora bez plaćanja zakupnine, a koje su joj dodijelili gradovi Široki Brijeg i Ljubuški i fizičko lice Drago Stanić.

- Uvidom u akt Grada Široki Brijeg, broj: 03-293/22 od 29.07.2022. godine, utvrđeno je da je uredski prostor površine 30 m² dodijeljen na korištenje Hrvatskoj demokratskoj zajednici 1990. U aktu nije navedeno da Hrvatska demokratska zajednica 1990 ima obavezu da plati zakupninu, kao što je navedeno za druge političke stranke, što ukazuje na činjenicu da je prostor dodijeljen na korištenje bez nakande.
- Uvidom u akt Grada Ljubuškog, broj: 02-1-05-1971/22 od 16.08.2022. godine, utvrđeno je da je Hrvatska demokratska zajednica 1990 bez naknade koristila poslovni prostor u vlasništvu ovog grada, površine 18,65 m².
- Politička stranka je na osnovu ugovora o zakupu, zaključenim sa Dragom Stanićem 01.10.2021. godine, bez naknade koristila poslovni prostor površine 24m².

Stranka je, u skladu sa odredbama iz člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka, bila obavezna u poslovnim knjigama uspostaviti evidenciju o navedenim donacijama i iste prijaviti u finansijskom izvještaju po tržišnoj vrijednosti.

c) Hrvatska demokratska zajednica 1990 je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1), (4) i (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom finansijskog izvještaja, poslovnih knjiga i finansijske dokumentacije utvrđeno je da politička stranka nije uspostavila potpune, tačne i pravovremene evidencije o novčanim tokovima, prihodima, rashodima i obavezama, godišnji finansijski izvještaj nije popunila na način kako je Centralna izborna komisija BiH propisala Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Pravilnik), čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Hrvatska demokratska zajednica 1990 nije uspostavila potpune evidencije o prometu novčanih sredstava putem transakcijskih računa i nije uspostavila sistem blagajničkog poslovanja i izvještavanja o istom u skladu sa važećim propisima.
 1. Hrvatska demokratska zajednica 1990 u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju (na obrascu 2 - *promet transakcijskih računa*) nije prijavila četiri transakcijska računa, otvorena kod UniCredit banke d.d. Mostar (računi broj: 3381302265808457, 3381302265807584, 3381302232458790 i 3381002202775253), kod jednog transakcijskog računa iskazala je pogrešan promet sredstva, dok kod jednog računa uopšte nije iskazala promet, čime je prekršila odredbe člana 11. Pravilnika.
 - Uvidom u izvode sa računa broj: 3381302265808457 utvrđeno je da je stranka ostvarila sljedeći promet: početno stanje na dan 01.01.2021. godine -10,00 KM, uplate na račun u iznosu od 14.700,00 KM, isplate sa računa u iznosu od 14.423,20 KM i stanje na dan 31.12.2021. godine 266,84 KM.

- Putem računa broj: 3381302265807584 ostvaren je sljedeći promet: početno stanje na dan 01.01.2021. godine -10,00 KM, uplate na račun u iznosu od 600,00 KM, isplate sa računa u iznosu od 616,00 KM i stanje na dan 31.12.2021. godine -26,00 KM.
 - Na osnovu izvoda sa transakcijskog računa broj: 3381302232458790 utvrđeno je da je ostvaren promet u iznosu od 110,00 KM i to samo naknada banci za vođenje računa, te stanje na dan 31.12.2021. godine u iznosu od -110,00 KM.
 - Za neprijavljeni račun broj: 3381002202775253 politička stranka je dostavila analitičku karticu banke, na kojoj nije evidentiran promet tokom 2021. godine.
 - U finansijskom izvještaju politička stranka je putem transakcijskog računa kod OO HDZ 1990 Tomislavgrad, broj: 3382302263388645 prijavila ukupan promet, odnosno uplate na račun u iznosu od 2.988,11 KM. Istovremeno evidentirala je prihod koji je ostvarila iz budžeta Općine Tomislavgrad u iznosu od 6.670,35 KM, a koji je uplaćen na navedeni račun.
 - Stranka u finansijskom izvještaju nije prijavila promet putem transakcijskog računa broj: 306052000550336 kod OO HDZ 1990 Gornji Vakuf-Uskoplje. Uvidom u akt Općine Gornji Vakuf-Uskoplje, broj: 02-11.2-449-1/22 od 06.09.2023. godine, utvrđena je uplata sredstava političkoj stranci na navedeni račun, u iznosu od 1.832.00 KM.
2. Politička stranka nije uspostavila evidencije o novčanim tokovima putem blagajne u skladu sa računovodstvenim propisima i principima blagajničkog poslovanja.
- Stranka nije evidentirala promet blagajne Središnjeg odbora u Mostaru tokom 2021. godine. U poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju (na obracu 2.1 - *promet blagajne*) stranka je iskazala sredstva na blagajni u iznosu od 21.317,68 KM, kao početno stanje na dan 01.01.2021. godine i stanje sredstava u istom iznosu na dan 31.12.2021. godine. Uvidom u izvode sa transakcijskog računa Središnjeg odbora stranke, broj: 3381002202706674 utvrđeno je da je tokom 2021. godine sa računa podignuta gotovina u iznosu od 18.000,00 KM, kao blagajnički maksimum. Politička stranka nije prijavila promet sredstva putem blagajne, ni uplate na blagajnu u iznosu od 18.000,00 KM, niti utrošak sredstva, odnosno isplate iz blagajne.
 - Pored blagajne Središnjeg odbora, kod koga je stranka na dan 31.12.2021. godine prijavila gotovinu u iznosu od 21.317,68 KM, visok iznos gotovine je prijavljen kod KO HDZ 1990 ZHK (u iznosu od 6.298,88 KM) i OO HDZ 1990 Neum (u iznosu od 3.400,00 KM). Politička stranka na zahtjev Centralne izborne komisije BiH nije dostavila Inventurnu listu sredstava na blagajni na dan 31.12.2021. godine za navedene organizacione dijelove, pa nije utvrđeno stvarno stanje sredstava na blagajni na dan 31.12.2021. godine.
 - Politička stranka je iznos gotovine kod 11 organizacionih dijelova iskazala u nepostojećim apoenima.
 - Politička stranka ni u poslovnim knjigama ni u finansijskom izvještaju nije evidentirala blagajnu OO HDZ 1990 Ravno. Uvidom u izvode sa transakcijskog računa broj: 3381302265807584 utvrđeno je da je politička stranka iz sredstva koja su joj isplaćena iz budžeta Općine Ravno, podigla sredstva u iznosu od 500,00 KM kao blagajnički maksimum.
- Neprijavlivanjem prometa blagajne, odnosno prijavom pogrešnog prometa, politička stranka je prekršila odredbe člana 12. Pravilnika.
3. Kontrolom finansijske dokumentacije utvrđeno je da Središnji odbor stranke ne postupa u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem¹.

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 72/15 i 82/15.

U skladu sa pomenutom Uredbom poslovni subjekti mogu podizati gotov novac sa svojih računa do iznosa utvrđenog blagajničkim maksimumom, a Središnji ured Hrvatske demokratske zajednice 1990 u svojoj blagajni iskazuje iznos sredstava veći od 20.000,00 KM, te ga više godina prenosi iz prethodne u narednu godinu u istom iznosu².

Visina blagajničkog maksimuma utvrđuje se na osnovu prosječnih dnevnih isplata iz blagajne u prethodnom mjesecu.

(2) Hrvatska demokratska zajednica 1990 nije uspostavila evidenciju o nenovčanim donacijama i dijelu prihoda iz budžeta, čime je prekršila računovodstvene propise i odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. Politička stranka u finansijskom izvještaju nije prijavila nenovčane donacije koje je ostvarila korištenjem poslovnih prostora bez plaćanja zakupnine, kao što je navedeno u nalazu pod b). Neprijavlivanjem pomenutih donacija politička stranka je prekršila i odredbe člana 13. i člana 18. Pravilnika.

2. Za četiri organizaciona dijela Hrvatska demokratska zajednica 1990 u poslovnim knjigama nije evidentirala prihod iz budžeta, niti ga je prijavila u finansijskom izvještaju.

- Uvidom u izvode sa transakcijskog računa političke stranke broj: 3381302265807584 utvrđeno je da je ostvarila prihod iz budžeta Općine Ravno u iznosu od 600,00 KM. Sredstva su uplaćena stranci 03.03.2021. godine.

- Iz budžeta Općine Stolac Hrvatskoj demokratskoj zajednici 1990 isplaćena su sredstva u iznosu od 1.529,41 KM. Općina Stolac je u svom aktu, broj: 01/1-272-1/22 od 02.03.2022. godine navela da su sredstva, po zahtjevu vijećnika Matea Raić isplaćena na njen osobni račun. U prilogu akta, Općina je dostavila kopiju ovjerene Izjave koju je dala Matea Raić, u kojoj navodi da želi da se njoj, kao vijećniku izabranom u Općinsko vijeće Stolac, sredstva sa konta „transfer za parlamentarne političke stranke“ isplate u korist njenog osobnog računa.

- Općina Gornji Vakuf-Uskoplje je na zahtev Centralne izborne komisije BiH dostavila akt, broj: 02-11.2-449-1/22 od 06.09.2023. godine, u kome navodi da su Hrvatskoj demokratskoj zajednici 1990 isplaćena sredstva u iznosu od 1.832.00 KM.

- Iz budžeta Općine Novi Travnik za Hrvatsku demokratsku zajednicu 1990 izdvojena su i isplaćena sredstva u iznosu od 2.700,00 KM. U aktu broj: 04-262/823 od 06.09.2023. godine koji je Općina dostavila Centralnoj izbornoj komisiji BiH, navedeno je da su dvije tranše po 300,00 KM uplaćene na račun političke stranke³, a sedam tranši po 300,00 KM uplaćeno je na račune koji ne pripadaju političkoj stranci.

3. Dio prihoda iz budžeta stranka u finansijskom izvještaju nije pravilno prijavila po organizacionim dijelovima i nivoima vlasti od kojih je prihode ostvarila, čime je prekršila odredbe člana 13. i 19. Pravilnika.

- Sredstva koja su stranci isplaćena iz budžeta Zapadnohercegovačkog kantona, stranka je u finansijskom izvještaju prijavila kao prihod KO HDZ 1990 SBK Travnik, u iznosu od 53.628,85 KM.

- Prihod ostvaren iz budžeta Općine Travnik, u iznosu od 32.923,58 KM, u finansijskom izvještaju je prijavljen kao prihod OO HDZ 1990 Novi Travnik.

- Prihod u iznosu od 27.919,00 KM, koji je ostvarila iz budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona, stranka je prijavila kao prihod iz budžeta Grada Mostara.

² Navedeno u izvještajima revizije za 2019. i 2020. godinu.

³ Račun KO HDZ 1990 SBK broj: 3382502201048384.

- Prihod iz budžeta Republike Srpske, u iznosu od 63.348,14 KM politička stranka je u izvještaju prijavila kao prihod iz budžeta Grada Banja Luka.
 - Iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine politička stranka je ostvarila prihod u iznosu od 53.082,00 KM, a u finansijskom izvještaju prijavila je prihod u iznosu od 57.941,22 KM. Tranšu iz budžeta Republike Srpske u iznosu od 4.859,22 KM stranka je evidentirala kao prihod iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.
 - U finansijskom izvještaju stranka je iskazala prihod iz budžeta Općine Tomislavgrad u iznosu od 6.670,35 KM. Uvodom u akt Općine Tomislavgrad, broj: 04-11-1834/23 od 05.09.2023. godine, utvrđeno je da su Hrvatskoj demokratskoj zajednici 1990 uplaćena sredstva u iznosu od 3.170,24 KM.
Sredstva u iznosu od 3.500,00 KM, koja je stranka iskazala kao prihod uz budžeta Općine Tomislavgrad, čine interni prenos sredstva sa KO HDZ 1990 HBK Livno na OO HDZ 1990 Tomislavgrad.
- (3) Stranka nije uspostavila potpune, tačne i pravovremene evidencije o svojim rashodima, te ih u finansijskom izvještaju nije iskazala u skladu sa odredbama člana 21., 22. i 23. Pravilnika. Takođe, klasifikacija troškova po vrstama ne obezbjeđuje potpunu transparentnost utroška sredstava.
1. Pregledom finansijskog izvještaja je utvrđeno da je Hrvatska demokratska zajednica 1990 dio troškova, suprotno računovodstvenim propisima, evidentirala u momentu plaćanja, a ne u vrijeme kada je stranka izvršila nabavku materijala i drugih dobara ili kada joj je pružena usluga. U vezi sa navedenim, politička stranka je kao troškove 2021. godine evidentirala troškove koji su nastali u ranijim godinama.
 - U finansijskom izvještaju kod Središnjeg odbora stranke iskazani su rashodi iz ranijih godina u iznosu od 15.957,04 KM. Ovi troškovi ukazuju na činjenicu da politička stranka troškove nije evidentirala u momentu kada su nastali, već u momentu njihovog plaćanja.
 - Stranka je u izvještaju za 2021. godinu kod Središnjeg odbora iskazala troškove advokatskih usluga i sudske troškove u iznosu od 12.497,79 KM. Uvidom u izvode sa transakcijskog računa stranke, utvrđeno je da su 2021. godine izvršene sudske presude za neplaćene obaveze iz ranijih godina.
 2. Politička stranka je troškove zakupnine poslovnih prostora iskazala u iznosima koji se značajno razlikuju od cijena zakupnine za 2021. godinu, koje su utvrđene ugovorima o zakupu, dok za svoja tri organizaciona dijela uopšte nije iskazala troškove zakupnine.
 - Zakupnina poslovnog prostora, prema ugovoru o zakupu zaključenim sa Vjekoslavom Rašićem koji su koristili Središnji ured stranke, Gradski odbor stranke u Mostaru i KO Hercegovačko-neretvanskog kantona ugovorena je u iznosu od 1.200,00 KM mjesečno. Iako je trošak zakupnine iznosio 14.400,00 KM, stranka ga je u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju iskazala u iznosu od 6.600,00 KM.
 - Zakupnina poslovnog prostora, koji je koristio KO HDZ 1990 Livno, ugovorena je sa zakupodavcem Badrov Zborkom u iznosu od 3.360,00 KM. Stranka je u finansijskom izvještaju iskazala trošak zakupnine u iznosu od 5.320,00 KM. Uvidom u izvode sa transakcijskog računa, utvrđeno je da je politička stranka zakupninu iz 2020. godine, koju je platila 2021. godine u iznosu od 2.240,00 KM u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju evidentirala kao trošak 2021. godine.

- Politička stranka nije evidentirala u poslovnim knjigama, niti je u finansijskom izvještaju prijavila troškove zakupnine kod organizacionih dijelova u Tomislavgradu, Ljubuškom i Širokom Brijegu.
3. U poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju politička stranka je prijavila humanitarne rashode u iznosu od 54.442,80 KM. Uvidom u nepotpunu finansijsku dokumentaciju koju je dostavila politička stranka, odnosno dio odluka kojima se odobravaju isplate jednokratnih novčanih pomoći fizičkim licima, utvrđeno je da isplate imaju karakter ličnih primanja. U odlukama nije navedeno u koju svrhu se pomoć isplaćuje, niti je priložena bilo kakva dokumentacija koja bi potvrdila da su korisnici jednokratnih pomoći u stanju socijalne potrebe. Uvidom u poslovne knjige i izvode sa određenih transakcijskih računa, utvrđeno je da politička stranka nije, u skladu sa poreznim propisima, obračunala i uplatila porez i doprinese na lična primanja, čime je troškove iskazala u manjem iznosu od ostvarenih.
 4. U finansijskom izvještaju politička stranka je troškove u iznosu od 33.545,71 KM klasifikovala kao troškove ostalog materijala. Ovakva klasifikacija troškova ne obezbjeđuje transparentnost utroška sredstava, odnosno nije moguće utvrditi koji materijal je stranka nabavila i u koju svrhu ga je utrošila.
- (4) Hrvatska demokratska zajednica 1990 u poslovnim knjigama nije uspostavila tačne evidencije o svojim obavezama, čime je prekršila računovodstvene propise. U finansijskom izvještaju, na obrascu 5 (*obaveze političke stranke*), obaveze nije prijavila u skladu sa odredbama člana 24. Pravilnika.
1. U poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju stranka je iskazala obaveze prema dobavljačima u iznosu od 462.516,14 KM. Istovremeno je uskazala negativan saldo obaveza prema dobavljačima u iznosu od 34.899,35 KM, što je neprimjereno računovodstvenim načelima, te potvrđuje činjenicu da politička stranka nema potpune i tačne evidencije ni o svojim troškovima ni o obavezama.
 - U finansijskom izvještaju politička stranka je iskazala negativan saldo obaveza prema Društvu za poslove lizinga Porssche Leasing d.o.o. Sarajevo u iznosu od 28.909,46 KM, što bi umjesto neplaćene obaveze dobavljaču predstavljalo preplatu, odnosno potraživanje od dobavljača. Revizijom finansijskog izvještaja Hrvatske demokratske zajednice 1990 za 2020. godinu, utvrđeno je da politička stranka nije evidentirala obavezu za nabavku vozila u iznosu od 30.239,99 KM. Mjesečne isplate rata lizinga stranka je evidentirala kao preplatu Društvu za poslove lizinga Porssche Leasing d.o.o. Sarajevo⁴.
 - Politička stranka je iskazala negativan saldo obaveza prema pravnom licu DL press Ljubuški u iznosu od 4.100,00 KM i Wiener osiguranju u iznosu od 1.899,89 KM.
 2. U poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju Hrvatska demokratska zajednica 1990 je iskazala obaveze u iznosu od 95.839,62 KM, za koje je prema podacima njenih dobavljača utvrđeno da su iste otpisane⁵.
 - Obaveza prema pravnom licu „EuroplakatBH“ d.o.o. Sarajevo, koju stranka duži niz godina prijavljuje u finansijskom izvještaju u iznosu od 51.644,82 KM, otpisana je 2017. godine.
 - Pravno lice „Media Res“ d.o.o. Mostar 2016. godine je otpisalo obaveze prema Hrvatskoj demokratskoj zajednici 1990 u iznosu od 44.194,80 KM.

⁴ Nalaz iz Izvještaja o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i postizbornog finansijskog izvještaja - Lokalni izbori 2020. godine Hrvatske demokratske zajednice 1990 broj: 03-07-6-711/21 od 26.10. 2022. godine.

⁵ Navedeno u izvještajima revizije za 2019. i 2020. godinu

3. Politička stranka je obaveze u iznosu od 189.058,03 KM prijavila kao obaveze prema raznim dobavljačima i pozajmice u iznosu od 14.982,00 KM kao obaveze prema građanima.
U skladu sa odredbama člana 24. Pravilnika stranka je obavezna u finansijskom izvještaju navesti naziv svakog pravnog lica, odnosno ime fizičkog lica prema kome ima dugovanje, skupa sa iznosom duga na zadnji dan izvještajnog perioda.
4. U finansijskom izvještaju stranka je prijavila obaveze po osnovu pozajmica od fizičkih lica u iznosu od 50.541,00 KM, te navela da su pozajmice realizovane 31.12.2018. godine, a rok vraćanja im je bio 31.12.2019. godine.
U finansijskom izvještaju za 2020. godinu politička stranka je pozajmice prijavila u istom iznosu, s tim da je za pozajmice u iznosu od 28.466,00 KM navela da su realizovane u periodu od 2006. do 2017. godine.
S obzirom na dužinu perioda dugovanja, te da nisu zaključeni aneksi ugovora, niti su zajmodavci koristili zakonska sredstva za naplatu svojih potraživanja, nije potvrđeno stanje obaveza po osnovu pozajmica koje je stranka prijavila u finansijskom izvještaju.
5. Od Hrvatske demoratske zajednice 1990 je, aktom broj: 03-07-6-342-2/22 od 15.08.2022. godine, zatraženo da uz ostalu finansijsku dokumentaciju dostavi konfirmacije, odnosno potvrdu njenih obaveza na dan 31.12.2021. godine od strane dobavljača: Media Res, Inter Conect, Agencija Milas, Elit Media i EuroplakatBH, prema kojima je u finansijskom izvještaju iskazala obaveze u iznosu od 248.944,28 KM.
Politička stranka nije postupila po zahtjevu Centralne izborne komisije BiH, odnosno nije dostavila tražene konfirmacije, čime je prekršila odredbe člana 12. stav (5) Zakona o finansiranju političkih stranaka.
U skladu sa navedenim, a u nedostatku konfirmacija dobavljača, nije potvrđeno stanje obaveza koje je Hrvatska demokratska zajednica 1990 prijavila u svom finansijskom izvještaju.

d) Hrvatska demokratska zajednica 1990 nije postupila u skladu sa odredbama člana 12. stav (2) zakona o finansiranju političkih stranaka.

Politička stranka je u skladu sa odredbom iz člana 12. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka⁶ imala obavezu da u godišnji finansijski izvještaj uključi koristi koje je ostvarila od aktivnosti udruženja „Hrvatski narodni sabor Bosne i Hercegovine“, kao njegova članica⁷.

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Hrvatskoj demokratskoj zajednici 1990 da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da svake godine donosi program utroška sredstava i da sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi isključivo za ostvarivanje njenih ciljeva,*
- *da uspostavi i vodi evidencije o priložima, bez obzira na koji način ih ostvaruje,*
- *da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi blagovremene, potpune i tačne evidencije o novčanim tokovima, prihodima, rashodima i obavezama,*

⁶ Politička stranka obavezna je u svom izvještaju uključiti sve koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani sa političkim strankama ili su pod njenom kontrolom.

⁷ Hrvatski narodni sabor Bosne i Hercegovine kao udruženje promovije političke stranke i njene članove, učestvuje u kreiranju programa koji su bitni samo političkim strankama, članicama ovog udruženja.

- *da utvrdi stanje novca na blagajni Središnjeg odbora i svih nižih organizacionih dijelova, izvrši njihovo usaglašavanje u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem i uspostavi sistem blagajničkog poslovanja,*
- *da utvrdi stvarno stanje obaveza i izvrši njihovo usaglašavanje u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem,*
- *da poštuje i druge propise, prevashodno porezne i propise o poslovanju gotovim novcem,*
- *da na zahtjev Centralne izborne komisije dostavlja i drugu traženu dokumentaciju,*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i*
- *da u finansijskom izvještaju iskaže koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani sa strankom ili su pod njenom kontrolom.*

KOMENTAR

Politička stranka se nije očitovala na nalaze revizije navedene u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu.

Šef Odsjeka za revizijske poslove

Sanja Tošović

Šef Službe za reviziju, revizor

Mr.sc. Hasida Gušić